

Vughts Museum

Openingspeech van Wim van Passel uitgesproken in DePetrus Vught op 3 januari 2019 bij de opening van zijn fototentoonstelling “Oogverblindende oorsprong”.

Lieve gasten,

Allereerst; enorm bedankt dat jullie in zo'n grote hoeveelheid, gehoor hebben gegeven aan de uitnodiging deze fototentoonstelling te komen bezoeken.

Veel dank ook aan Bestuur en de vrijwilligers van het Vughts Museum. Voor hun uitnodiging en al hun inspanningen.

Toch sta ik hier ook een beetje met een “dubbel” gevoel !

Onder het motto “Oogverblindende oorsprong”, lokte ik jullie hier heen, maar in m'n achterhoofd groeit – in tegenstelling tot de getoonde schoonheid - al jaren een steeds pijnlijker wordend besef... dat besef van die klimaatverandering....

Maar laat ik me desondanks hier vanavond beperken tot een antwoord op die meestgestelde vraag na 39 poolreizen..... Wat zoek ik daar in hemelsnaam zo frequent ?

Het antwoord is complex.

Immers: ons hele bestaan is gebaseerd op ons waarnemingsstelsel: informatie die via onze ogen, onze oren, onze reuk en onze tastzin tot ons komt. Dát bepaalt in grove lijnen onze keuze en ons gedrag. Zonder die zintuigen zouden we niet kunnen zijn wie we zijn.

Maar in die poolgebieden ligt dat anders....

Hier, in ons vertrouwde "thuis" hebben we, in ons dagelijks leven, een "horizon" waarachter onze waarnemingen doorgaans ophouden.

Daar, in die poolgebieden, beginnen die waarnemingen eigenlijk pas "achter" die horizon. Poolgebieden, ook die aan de onderkant van deze planeet, zijn een soort "uitkijktorens". Ladders waar je op kunt klimmen om "verder" te kijken.

Panoramatoren waarmee je "over" die horizon kunt zien.

Daar; vanaf het topje van deze alsmaar ronddraaiende, blauwe composthoop, overzie je niet alleen deze planeet in haar "hier&nu, maar deels zie je ook haar verleden en haar toekomst. Je bent je daar steeds sterk bewust van een "breder" begrip van "tijd" en haar onlosmakelijke verbindingen.

Of, zoals Prof. Dr. Laurens Hacquebord jaren terug over mij schreef.... "Wim meende naar het einde van de wereld te reizen, maar eenmaal daar aangekomen, besepte hij tot z'n verbijstering dat hij bij het begin was aangeland".

Want - zoals overal en altijd in dit universum - zijn begin en einde onlosmakelijk aan elkaar verbonden en is niets "toeval".

Dáár ligt mijn "verslaving": dat even "meer' kunnen zien dan alleen dát waarvoor onze zintuigen eigenlijk bedoeld waren.

Méér tijd, meer relaties, méér onlosmakelijke verbanden.

Dáár raak je doordrongen van het feit dat in dit universum "niets" zo maar gebeurt en alles in evenwicht is.

Een "groter" geheel, maar met een verlamd evenwicht.

Alles houdt verband met elkaar, alleen is het in ons dagelijks leven niet nodig, noch de bedoeling, dat je die onlosmakelijkheden ziet. Wij, menselijke wezens, waren "in den beginne" alleen voor het "hier & nu" gemaakt. Niet om het geheel te doorgronden.

Zoals de recent overleden Stephen Hawkin zo helder omschreef: we kunnen inmiddels complexe zaken als bijv. de zwaartekracht narekenen en concluderen dat het klopt. Maar wie die zwaartekracht ooit ontworpen heeft, zal ons altijd een raadsel blijven.....

Daar hebben we simpelweg onvoldoende neurotransmitters voor omdat het nimmer binnen de bedoeling van de evolutie lag dat we daar iets van zouden moeten snappen.

"Aanvaarden" is dan het enige dat ons resteert. Natuurlijk kunnen we gemakshalve een visitekaartje onder onze voorkeur plakken... god ! schitterend ongeluk ! Of een "big bang" ... Kiest u maar !

Maar in alle gevallen geldt de volgende vaststelling: wie of wat er ook verantwoordelijk is voor "onze schepping" ; geen van die creaties appelleert met zijn of haar sociale vaardigheden aan ons steeds verder groeiende verlangen naar vrede, liefde en gelijkheid.

Dat verschil zie je het duidelijkst in die éérste levensvormen. Daar zie je totaal geen sporen van mededogen of genegenheid. Daar zie je slechts één grote drang tot overleven. Het verlangen naar liefde is pas veel later en alleen in sommige levensvormen ontstaan.

En dat valt tegen, doet me soms een beetje pijn.

En daar zit ook mijn probleem....

De afgelopen 20 jaar zag ik duizenden puzzelstukjes van Moeder Natuur perfect in elkaar passen. Maar hoe groter het totaalbeeld werd en bleek te kloppen, des te onduidelijker werd dat "grote beeld". Ik herkende en begreep daar steeds minder van.

Het is blijkbaar duidelijk níét de bedoeling dat wij – gewone stervelingen – die evolutie leren doorzien.

En Moeder Natuur mag dan wonderschoon zijn, ze is gelijktijdig ook onvoorstelbaar wreed. Probeer dan maar eens te begrijpen hoe die twee uiterste – moeiteloos en onlosmakelijk - samenvloeien...

Jeannette & ik mochten inmiddels ruim 50 keer deze planeet rond vliegen, waarvan 39 keer naar een poolgebied. En al die keren dat ik tijdens m'n vlucht uit het raampje naar beneden keek, ervoer ik uiteindelijk steeds het één en hetzelfde; Balans ! Één groot evenwicht..... !

Alles is in balans ! Evenveel oorlog als vrede, evenveel honger als overvloed, evenveel rijkdom als armoede, evenveel liefde als haat. Evenveel blijdschap als verdriet. Alles bleek perfect in evenwicht.

Dit universum functioneert bij de gratie van balans. Bijna religieus !

Atheïsme mag dan niet slim lijken en religie mag naïef gevonden worden: beide hebben ze één ding gemeen: natuurlijke blindheid !

Want wat klinkt er mooier:... díé schepping; díé is mooi in balans !

De rouwe werkelijkheid is, dat we door dat onmiskenbare en onvermijdelijke evenwicht niet veel kans op wereldvrede of een rechtvaardiger verdeling van het nog steeds mondiaal overvloedige voedsel zullen kunnen bewerkstelligen....

We kunnen daar slechts - kansloos - naar streven !

Want evolutie maalt immers niet om vrede, maalt niet om rechtvaardigheid of sociale vaardigheden. Kijk eens naar de dierenwereld: die is continue in oorlog.

Kijk eens naar de bacterie in ons lichaam... constante strijd !

Onze evolutie draait enkel en alleen om één ding: voortgang om te overleven... in de ruimste zin des woords en voor elke levensvorm.

Dáár ligt mijn zoektocht, mijn verslaving !

Er bestaat wellicht een "groot plan", maar dat heeft totaal andere parameters anders dan die waarnaar wij zo vurig hopen, verlangen

Want bovenal bestaat er een onafwendbare, onvrijwillige voortgang !

Voordracht van het gedicht: oh land, wat ben je mooi....

Laatste nummer Leonard Cohen/ Cellosolo uit "you want it darker ?"

Wim van Passel